

8. Основні показники діяльності банків України станом на 1 січня 2014 року. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=3679

References

1. Hariaha, L. (2006), "Credit risk: identification, classification and evaluation", *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*, vol. 17, pp. 318-329.
2. Dovhan, Zh. (2010), "Credit risk management of banks in the economic crisis", *Visnyk NBU*, no. 8, pp. 51-55.
3. Lysenok, O. (2010), *Praktykum z kursu "Analiz bankivskoi diialnosti"* [Practical course "Analysis of Banking activity"], tutorial, KNEU, Kyiv, Ukraine, 307 p.
4. Prymostka, L. (2004), *Finansovyi menedzhment u banku* [Financial management in the bank], textbook, KNEU, Kyiv, Ukraine, 280 p.
5. Shulzhenko, H. (2012), "Credit risk management in the context of providing and preserving financial stability of commercial banks", *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*, issue 36, pp. 311-318.
6. Annual reports NBU 2006-2013. The National Bank of Ukraine. (2014), available at: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58023.
7. Data of the financial statements of banks of Ukraine. The National Bank of Ukraine. (2014), available at: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097
8. The main indicators of banks in Ukraine as of 1 January 2014. The National Bank of Ukraine. (2014), available at: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=3679

УДК 330.341.1.(477+430)

Пучко А.О.,
аспірант*

ДВНЗ «Київський національний
торгівельно-економічний університет»

ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ ДОСВІДУ НІМЕЧЧИНИ

Puchko A.O.,
graduate student

Kyiv National University of Trade and Economics

FINANCING OF THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE UKRAINIAN ECONOMY USING GERMAN EXPERIENCE

Постановка проблеми. Сьогодні однією зі складових забезпечення динаміки зростання економіки України є впровадження інноваційної моделі розвитку. Адже саме інноваційна спрямованість господарської діяльності забезпечує суб'єктам господарювання конкурентні переваги, що в свою чергу сприяє економічному зростанню. Саме тому необхідно приділяти увагу інноваційному розвитку країни в цілому, слідкувати за світовим досвідом інноваційного розвитку та адаптувати його до сучасних українських реалій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження різних аспектів інноваційної діяльності знаходить широке відображення в працях вітчизняних та зарубіжних економістів Р. Акоффа, П. Друкера, Г. Менша, М. Портера, Й. Шумпетер, Ю. Бажала, В. Гейця, А. Гальчинського, О. Дація, Е. Жихора, С. Ілляшенка, В. Порохні, Г. Семенова, А. Чухна. Питання фінансового забезпечення інноваційних процесів в Україні досліджували А. Алексєєв, А. Альгін, Т. Боголіб, О. Василик, В. Вітлітський, С. Онишко, Н. Костіна, М. Лапуста та інші. Вони зробили значний внесок у вирішення проблем фінансового забезпечення інноваційної діяльності, ефективності використання фінансових ресурсів.

Досвід інноваційної політики розвинених країн необхідно відстежувати постійно та вивчати перебіг інноваційних процесів у тих країнах, які вважаються найбільш просунутими за рівнем технологічного розвитку підприємств, наявністю досконалої системи створення науково-технічної продукції, сталої інноваційної інфраструктури та державного регулювання інноваційної діяльності. Позитивні особливості різних моделей фінансування інноваційного розвитку необхідно адаптувати та

* Науковий керівник: Боголіб Т.М. – д.е.н., професор

використовувати в Україні.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз сучасного стану інноваційної політики Німеччини та оцінка можливості використання набутого досвіду для удосконалення забезпечення фінансування інноваційного розвитку економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Світовий досвід підтверджує, що успішність інноваційної тактики та стратегії не можлива без системи ефективної державної підтримки. В багатьох країнах уряди створюють сприятливий економічний клімат для здійснення інноваційних процесів, підтримують розвиток регіонів. Враховуючи політику євроінтеграції України, доцільним буде розглянути особливості фінансування інноваційної політики в ЕС, а саме Німеччини.

У 2006 році урядом Німеччини сформульована амбіційна мета: на тривалу перспективу закріпити місце Німеччини в групі країн, які лідирують в сфері високих технологій, що, на думку німецького політичного керівництва, у сучасних світових реаліях є визначальною передумовою стійкого довгострокового економічного росту й, отже, успішної реалізації невідкладних соціальних програм [2].

Основні пріоритетні напрямки інноваційного розвитку національної економіки уряд Німеччини затвердив у «Стратегії високих технологій» (СВТ), яка складається із двох великих тематичних блоків: у першому блоці уряд виклав своє бачення п'яти найбільш важливих передумов реалізації стратегії; у другому - формулює 17 більш "прикладних" стратегій розвитку, розроблених стосовно окремих секторів інноваційної діяльності (національна безпека, нано- і біотехнології, медицина й т.п.).

Однією з основних особливостей інноваційної політики Німеччини є надання урядом фінансової підтримки розвитку довгострокових та ризикових досліджень у ключових сферах науково технічної та виробничо-господарської діяльності. Спонсорство здійснюється за рахунок Федерального уряду Німеччини (58%) і фінансування Федеральних земель (42%) [6]. Урядові витрати на розвиток інноваційної сфери є значними і становлять 2,82% від загального обсягу ВВП, що є більшим за середні витрати на інновації в ЕС (2% від загального обсягу ВВП). Спостерігається позитивна тенденція до збільшення валових внутрішніх витрат на наукові дослідження протягом 2000-2011 років (рис. 1). До 2015 року Федеральний уряд має намір збільшити видатки на НДДКР до 3% від ВВП.

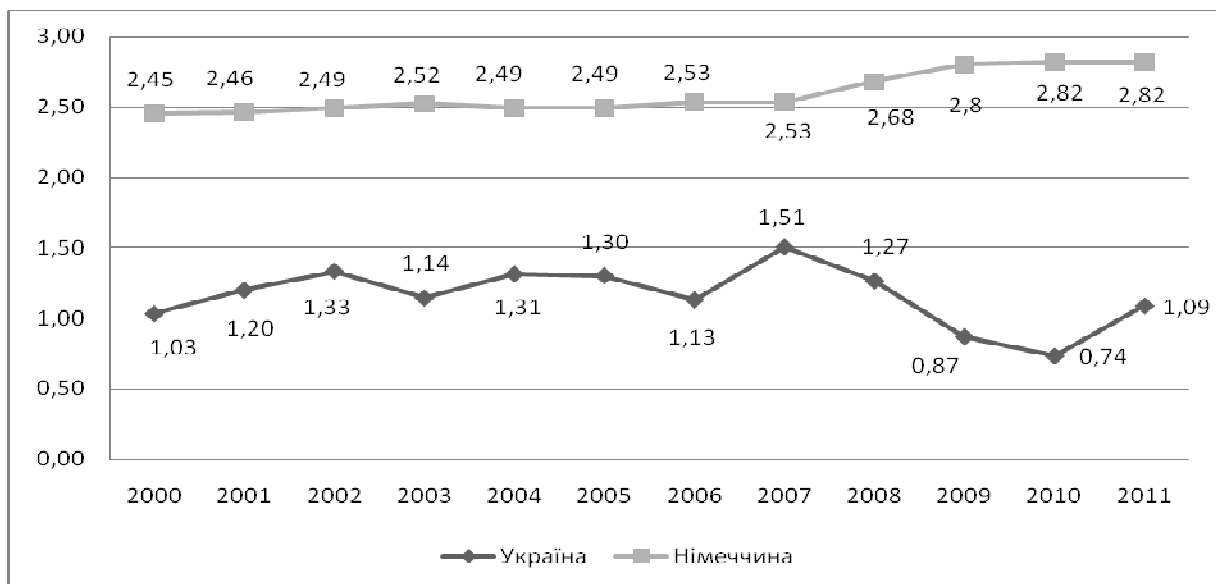

Рис.1. Фінансування наукових та науково-технічних робіт у 2000-2011 рр. (у % до ВВП)
Джерело: [3, 6]

В Україні фінансування наукових та науково-технічних робіт збільшились з 1757,1 млн. грн. у 2000 році до 14333,9 млн. грн. у 2011 році. Та протягом 2000-2011 років становили в середньому 1,2% від загального обсягу ВВП.

Бюджет фінансування наукових та науково-технічних робіт Німеччини у 2011 році склав 67,0 млн.євро, з яких: 68% – підприємницький сектор, 18% – сектор освіти, 15% – державний та приватний неприбутковий сектор. За цей же період фінансування НДДКР в Україні склало 14333,9 млн. грн., з яких 55% – підприємницький сектор, 7% – сектор освіти, 39% – державний та приватний неприбутковий сектор. Графічно структура фінансування наукових та науково-технічних робіт за секторами діяльності наведена на рис. 2.

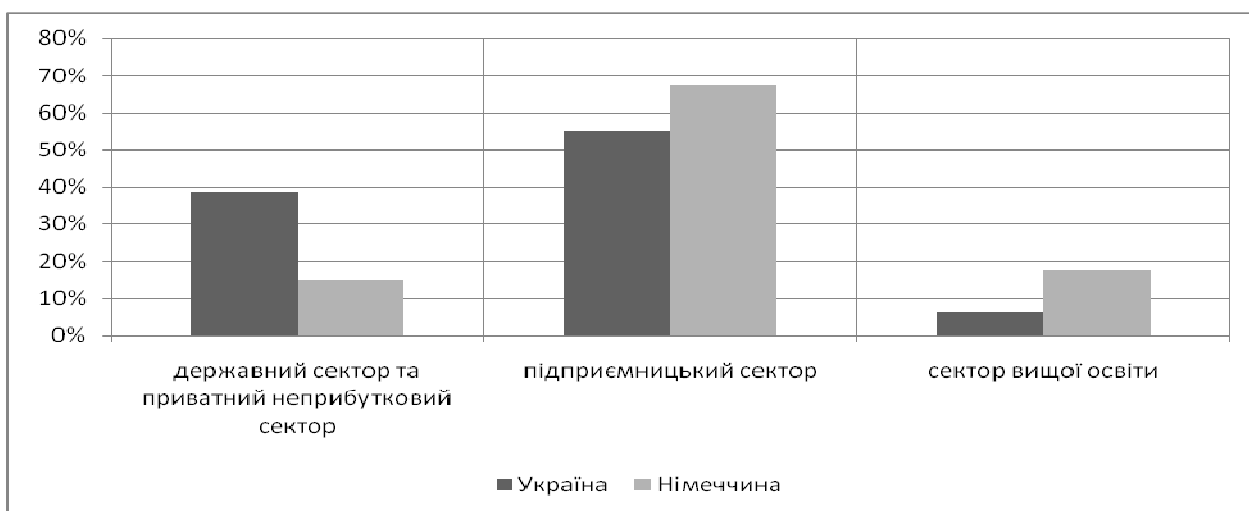

Рис. 2. Розподіл фінансування наукових та науково-технічних робіт за секторами діяльності у 2011 році, %

Джерело: [4, 6]

Важливою для вивчення інноваційного потенціалу є система технопарків Німеччини. Технологічний парк – це юридична особа, створена для ефективного використання наукових і технологічних ресурсів. Місією технопарку є стимулювання регіонального розвитку та спрощення реалізації комерційних і промислових інновацій. Діяльність технопарку збагачує наукову та технічну культуру регіону, створює робочі місця й додану вартість. Усього на території ФРН зареєстровано 89 технологічних парків.

Крім власне технопарків у Німеччині виділяють також їх різновиди:

- технологічні інкубатори (спеціалізуються на комерціалізації наукових розробок);
- науков/дослідницькі парки (мають більш тісний зв'язок з університетами та концентрують більш високоосвічені кадри та наукомісткі дослідження);
- технологічні ареали (це кластери взаємозалежних підприємств, що працюють в одній галузі або у зв'язаних галузях, розташованих в одному географічному регіоні; ці підприємства мають загальну інфраструктуру, ринок послуг та праці, а також однакові можливості та ризики).

Щодо фінансування інкубаторів у ФРН, то 38% з них знаходяться на самофінансуванні, 62% – отримують субсидії. Отже, більшість інкубаторів не можуть самостійно покривати свої витрати та потребують допомоги з боку держави, яка може бути як у фінансовій, так і у іншій формі (наприклад, податкові пільги).

В Україні нараховується 16 технопарків, із яких дійсно працюють 8, а саме: „Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка”, „Інститут зварювання ім. Платона”, „Інститут монокристалів”, „Вуглемаш”, „Київська політехніка”, „Інститут технологічної теплофізики”, „Укрінфотех”, „Інтелектуальні інформаційні технології”. Всі ці утворення мають вузьку спеціалізацію, хоча і використовують власні розробки у додаткових сферах.

Загалом, на сучасному етапі питома вага підприємств, що займалися інноваціями, в Україні є у 4-6 разів меншою, ніж в країнах ЄС. У 2012 році у країнах ЄС в середньому 51,6 % підприємств були інноваційно активними (в Німеччині – 79,9 %), а в Україні - 13,6 % [5]. Питома вага інноваційної продукції в обсязі промисловості за цей період в Україні склала лише 3,3%.

Висновки з даного дослідження. Порівнюючи досвід інноваційної політики Німеччини та України, можемо відмітити значне відставання України. Адже, протягом останніх 10 років в Україні фінансування наукових та науково-технічних робіт складало близько 1,2 % від загального обсягу ВВП. Їх загальний обсяг у 2012 році склав 11480,6 млн. грн. Питома вага інноваційної продукції в обсязі промисловості у 2012 році склала лише 3,3 % [4]. Основною рушійною силою інноваційного розвитку в Україні є технопарки, але тільки 8 технопарків реально працюють.

Проаналізувавши сучасний стан і тенденції розвитку інноваційної політики в Німеччині, пропонується проведення наступних заходів:

- підвищити коопераційні зв'язки між університетами й підприємствами у сфері НДДКР шляхом створення центрів із кооперації університетів і промисловості;
- надавати державну фінансову підтримку розвитку довгострокових та ризикових досліджень у ключових галузях науково-технічної та виробничо-господарської сфер;
- удосконалення українського законодавства відносно авторських прав на інтелектуальну власність;

- збільшити пільги для організацій, які займаються розробкою та впровадженням інноваційних технологій.

Література

1. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» № 3715-VI від 08.09.2011. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
2. Андрощук Г.О. Програма інноваційного розвитку економіки Німеччини: Стратегія високих технологій / Верховна Рада України, Комітет з питань науки і освіти, Київ -- Наука та інновації, 2009. – Т. 5. – № 3. – С. 72–88.
3. Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2010р.» – С. 195. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv_u/16/Arch_nay_zb.htm
4. Боголіб Т.М. Модель фінансування й організація діяльності вищого навчального закладу / Т.М. Боголіб // Фінанси України. – 2009. – № 8. – С. 40-50.
5. Боголіб Т.М. Механізми інтеграції науки і освіти як інноваційна складова національної економіки / Т.М. Боголіб // Вісник економічної науки України. – 2010. – № 1. – С. 37-42.
6. Гладка Т.І. Функціональна модель державного управління інноваційним розвитком освіти / Т.І. Гладка // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 20. – С. 101-104.
7. Онишко С.В. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності : навч. посіб / С.В. Онишко. – К. : КНТ, 2008. – 256 с.
8. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Офіційний сайт статистичної інформації Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>
10. Офіційний сайт статистичної інформації в Німеччині [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.destatis.de

References

1. *Pro priorytetni napriamy innovatsiinoi diialnosti v Ukraini* [Priority directions of innovative activity in Ukraine], Law of Ukraine of 08.09.2011 no.3715-VI, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
2. Androschuk, H.O. (2009), *Prohrama innovatsijnoho rozvytku ekonomiky Nimechchyny: Stratehiia vysokykh tekhnolohij* [Program of innovative development of economy of Germany: Strategy of high-tech]. Science and innovations, Kyiv, Ukraine, vol. 5, no. 3, pp. 72–88.
3. *Statystychnyi zbirnyk «Naukova ta innovatsiina diialnist v Ukraini u 2010r.»* [Statistical Annual of Ukraine for «Scientific and innovative activity in Ukraine in 2010»] (2011), 195 p., available at: http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv_u/16/Arch_nay_zb.htm.
4. Boholib, T.M. (2009), “Model of financing and organization of activity of higher educational establishment”, *Finansy Ukrainy*, no. 8, pp. 40-50.
5. Boholib, T.M. (2010), “Mechanisms of integration of science and education as innovative constituent of national economy”, *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, no. 1, pp. 37-42.
6. Hladka, T.I. (2010), “The functional state case innovative development of education frame”, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no.20, pp. 101-104.
7. Onyshko, S.V. (2008), *Finansove zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti* [Finance providing of innovative activity], KNT, Kyiv, 256 p.
8. Official site of Government service of statistics of Ukraine, available at: <http://ukrstat.gov.ua/> (Accessed 7 July 2014)
9. Official site of statistical information of European Commission, available at: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu> (Accessed 7 July 2014)
10. Official site of statistical information is in Germany, available at: <http://destatis.de> (Accessed 7 July 2014)